

MAL-357

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

December - 2022

Economics : CC-201

(Business Environment & Economic Policies-I)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (અ) ધંધાકીય પર્યાવરણનો અર્થ આપી આર્થિક ધંધાકીય પર્યાવરણના ઘટકો જણાવો. 14

અથવા

- 1 (અ) ધંધાકીય પર્યાવરણનાં લક્ષણો જણાવી બિનઆર્થિક ધંધાકીય પર્યાવરણના ઘટકો જણાવો. 14

- (બ) નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

- (1) ધંધાકીય પેઢીનો કયો હેતુ નથી ?

- (A) મહત્તમ નફો
(B) ન્યૂનતમ ખર્ચ
(C) મહત્તમ સામાજિક કલ્યાણ
(D) એકપણ નહી

- (2) ધંધો કેવી પ્રવૃત્તિ છે ?

- (A) સામાજિક
(B) રાજકીય
(C) આર્થિક
(D) નૈતિક

- (3) નીચેનામાંથી કયા ઉદ્દેશને ધંધાકીય પેઢી સાથે નિસ્ખત છે ?
- (A) મહત્તમ વેચાણ
(B) લઘુત્તમ ખર્ચ
(C) મહત્તમ નફો
(D) ઉપરના બધાંજ
- (4) રાષ્ટ્રીય આર્થિક પર્યાવરણમાં કયા પરિબલો મહત્ત્વના ગણાય છે ?
- (A) આર્થિક પદ્ધતિ
(B) આર્થિક પરિસ્થિતિઓ
(C) આર્થિક સંસ્થાઓ
(D) ઉપરના બધાંજ

2 (અ) રાષ્ટ્રીય આવકનો ખ્યાલ સમજાવી રાષ્ટ્રીય આવક માપવાની પદ્ધતિઓ મર્યાદા સહિત સમજાવો. 14

અથવા

2 (અ) ભારતમાં ધીમા મૂડીરોકાણ દરના કારણો જણાવી મૂડીરોકાણ વધારવા માટેના ઉપાયો સૂચવો. 14

(બ) નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3

(1) ભારતમાં રાષ્ટ્રીય આવક માપવાની જવાબદારી _____ ની છે.

- (A) NSSO
(B) CSO
(C) નાણામંત્રાલય
(D) એકપણ નહિ

(2) કાચી રાષ્ટ્રીય પેદાશને ટૂંકમાં શું કહેવાય ?

- (A) GNP
(B) NNP
(C) GDP
(D) GAD

(3) રાષ્ટ્રીય આવક માપવા માટે ભૌતિક ઉત્પાદનને શેના વડે ગુણવું પડે છે ?

- (A) જનસંખ્યા
- (B) બજાર કિંમતો
- (C) ઉત્પાદકોની સંખ્યા
- (D) ગ્રાહકોની સંખ્યા

3 (અ) લેણદેણ તુલા એટલે શું ? લેણદેણ તુલાના ઘટકો જણાવો. 14

અથવા

3 (અ) લેણદેણ તુલાની અસમતુલાના કારણો જણાવી અસમતુલા દૂર કરવાના ઉપાયોની ચર્ચા કરો. 14

(બ) નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) ભારતમાં આયોજનકાળ દરમ્યાન લેણદેણ તુલાની ખાધ માટે મુખ્યત્વે જવાબદાર શું છે ?

- (A) આયાતોમાં ઝડપી વધારો
- (B) નિકાસોમાં મંદ ગતિએ વધારો
- (C) ઉપરોક્ત બંને
- (D) એકપણ નહીં

(2) લેણદેણ તુલામાં સામાન્ય રીતે સમયનો કયો ગાળો ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ?

- (A) એક વર્ષ
- (B) બે વર્ષ
- (C) ત્રણ વર્ષ
- (D) પાંચ વર્ષ

(3) કયો વેપાર એ ભૌગોલિક શ્રમવિભાજનનું પરિણામ છે ?

- (A) આંતરિક વેપાર
- (B) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર
- (C) પ્રાદેશિક વેપાર
- (D) એકપણ નહીં

- (4) દેશને પ્રાપ્ત થતી નિકાસ કમાણી કઈ બાજુએ દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) જમા
(B) ઉધાર
(C) ખર્ચ
(D) ઉપરના બધા જ

- 4 (અ) 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- (અ) 'સ્ટાર્ટ અપ ઈન્ડિયા' અને 'મેક ઈન ઈન્ડિયા'ના ખ્યાલ સમજાવો. 14
- (બ) નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (1) ઉદારીકરણ, ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકીકરણએ
- (A) આંતરિક વિકાસના ઘટકો છે.
(B) બાહ્ય વિકાસના ઘટકો છે.
(C) રાજકોષીય નીતિના ઘટકો છે.
(D) આર્થિક સુધારાના ઘટકો છે.
- (2) જેમા બજારતંત્ર દ્વારા આર્થિક નિર્ણયો લેવામાં આવતાં હોય તે વ્યવસ્થા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) ઉદ્યોગીકરણ
(B) ઉદારીકરણ
(C) ખાનગીકરણ
(D) વૈશ્વિકીકરણ
- (3) ખાનગી માલિકીના આંશિક અમલીકરણને _____ કહે છે ?
- (A) રાષ્ટ્રીયકરણ
(B) જાહેરક્ષેત્ર
(C) સંયુક્ત સાહસ
(D) એકપણ નહીં

MAL-358

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

December - 2022

Indian Financial System (I.F.S.) : CC-202

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના માર્ક્સ સામે દર્શાવેલ છે.

- 1 (અ) ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થાનું વ્યવસ્થાતંત્રીય માળખું સમજાવો. 7
(બ) નાણાં પ્રબંધ વ્યવસ્થાનો અર્થ આપી, નાણાં પ્રબંધ વ્યવસ્થાની ભૂમિકા સમજાવો. 7

અથવા

- 1 (અ) ભારતીય રિઝર્વ બેંકના પ્રણાલિકાગત કાર્યો સમજાવો. 7
(બ) ઈરડા (IRDA) વિશે નોંધ લખો. 7
(ક) સેબી (SEBI) વિશે નોંધ લખો. 4

- 2 (અ) પ્રાથમિક મૂડીબજાર અને ગૌણ મૂડીબજાર વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. 7
(બ) જામીનગીરી નોંધણીનો અર્થ સમજાવી તેનાથી રોકાણકારોને થતા લાભો જણાવો. 7

અથવા

- 2 (અ) નાણાબજારના ઘટકો સમજાવો. 7
(બ) ભારતીય મૂડીબજારની ખામીઓ સમજાવો. 7
(ક) B.S.E. અને N.S.E. ટૂંકમાં સમજાવો. 3

MAL-358]

1

[Contd...

- 3 (અ) ભારતમાં રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોની સિદ્ધિઓની ચર્ચા કરો. 7
(બ) વેપારી બેંકોના કાર્યો વર્ણવો. 7

અથવા

- 3 (અ) મ્યુચ્યુઅલ ફંડ એટલે શું ? તેના લાભા-લાભ જણાવો. 7
(બ) જીવન વીમા અને સામાન્ય વીમા વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 7
(ક) નોન-બેન્કિંગ નાણાકીય સંસ્થાઓની મર્યાદાઓ જણાવો. 4

- 4 (અ) પ્રેફરન્સ શેરના પ્રકારો વર્ણવો. 7
(બ) ટૂંકનોંધ લખો : કોમર્શિયલ પેપર્સ. 7

અથવા

- 4 (અ) સામાન્ય શેર અને ડિબેન્યર વચ્ચેનો તફાવત આપો. 7
(બ) ટૂંકનોંધ લખો : ટ્રેઝરી બિલ્સ. 7
(ક) ડિબેન્યરના પ્રકારો ટૂંકમાં સમજાવો. 3

MAL-359

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

December - 2022

Taxation - I : CC - 203

(New & Old)

Time : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) ટૂંકમાં જવાબ આપો :

(1) આવક પર કરવેરાના હેતુઓ જણાવો. 7

(2) ઈન્કમેટેક્સ ઓફિસર્સની સત્તાઓ જણાવો. 7

અથવા

1 (અ) (1) પ્રત્યક્ષ કરવેરાના લાભા-લાભ જણાવો. 7

(2) સમજાવો : (ગમે તે બે) 7

(1) ખેતીની આવક

(2) કરદાતા

(3) આકસ્મિક આવક

(બ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) આવકવેરા કમિશનરની નિમણૂંક _____ દ્વારા કરવામાં આવે છે.

(અ) કેન્દ્ર સરકાર

(બ) એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ

(ક) સર્વોચ્ચ અદાલત

(ડ) CBDT

(2) ભારતમાં સૌપ્રથમ આવકવેરા ધારાનો અમલ ક્યારે થયો હતો ?

(અ) 1961

(બ) 1956

(ક) 1860

(ડ) 1924

(3) નીચેના પૈકી કઈ આવક ખેતીની આવક ગણાશે ?

(અ) પુનઃસ્થાપિત વૃક્ષના વેચાણની આવક

(બ) ખેતીવાડીની જમીનના બાકી ભાડા પરનું વ્યાજ

(ક) જંગલમાં આપમેળે ઊગી નીકળેલ ફળ-ફુલના વેચાણની આવક

(ડ) ઉભો પાક ખરીદીને વેચાણથી થતી આવક

(4) માલ અને સેવા કરનો અમલ ક્યારથી થયો ?

(અ) 1લી જાન્યુઆરી 2017

(બ) 31મી જાન્યુઆરી 2017

(ક) 1લી એપ્રિલ 2017

(ડ) 1લી જુલાઈ 2017

[Contd...

- 2 (અ) (1) સ્મિત પટેલ (ભારતીય નાગરિક) ભારતની એક કંપનીમાં માર્કેટિંગ 10
અધિકારી તરીકે તા. 1-4-2017થી જોડાયા છે. વેચાણ વધારવાના
હેતુથી તેઓ દર વર્ષે ઓસ્ટ્રેલિયા જાય છે. છેલ્લા 5 વર્ષ દરમ્યાન
તેઓ ઓસ્ટ્રેલિયામાં નીચે મુજબના દિવસો રહ્યા છે :

નાણાકીય વર્ષ	ઓસ્ટ્રેલિયામાં રહેલ દિવસો
2017-18	300
2018-19	180
2019-20	260
2020-21	320
2021-22	319

તેઓ તા. 1-4-2017 પહેલા ક્યારેય વિદેશ ગયા નથી. આકારણી
વર્ષ 2022-23 માટે તેમનો રહેઠાણનો દરજ્જો નક્કી કરો.

- (2) સમજાવો : સ્વયં આકારણી.

4

અથવા

- 2 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ)

14

- (1) વિલંબિત રીટર્ન
- (2) કાયમી ખાતા નંબર
- (3) ઉપજેલી કે લેણી થયેલી આવક
- (4) સંપૂર્ણ કરમુક્ત આવકો

- (બ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

3

- (1) ભારત બહાર ઉપજેલી ધંધાકીય આવક જેનું નિયંત્રણ ભારતમાં થતું
હોય તે _____ માટે કરપાત્ર નથી.

(અ) બિન-રહીશ

(બ) સામાન્ય નહીં તેવો રહીશ

(ક) સામાન્ય રહીશ

(ડ) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈ નહિ

(2) આવકવેરો ભરવાની જવાબદારી _____ પર આધારિત છે.

(અ) રહેઠાણનો દરજ્જો

(બ) આવક

(ક) ઉંમર

(ડ) કુટુંબના સભ્ય

(3) નીચેના પૈકી કયા વ્યવહારમાં કાયમી ખાતા નંબર જણાવવો જરૂરી નથી ?

(અ) રૂ. 10,00,000 સુધીની સ્થાવર મિલકતની ખરીદી વખતે

(બ) રૂ. 1,00,000 થી વધુ કિંમતના નહિ નોંધાયેલ કંપનીના શેરની ખરીદી વખતે

(ક) રૂ. 51,000નું રેસ્ટોરન્ટનું બિલ ચૂકવતી વખતે

(ડ) હિંમતનગર નાગરિક બેંકમાં બચત ખાતું ખોલાવતી વખતે

3 (અ) શ્રી કેવલ એક કંપનીમાં વિશિષ્ટ કર્મચારી તરીકે 1લી જુલાઈ 2017થી 14
સેક્સ મેનેજરની જગ્યા પર રૂ. 10,000 – 1,000 – 13,000 – 2,500
– 30,000ના પગાર ધોરણથી જોડાયા છે. ઈજાફો દર વર્ષે 1લી જુલાઈના
રોજ મળે છે.

(1) મોંઘવારી ભથ્થું રૂ. 78,600.

(2) બોનસ અને કમિશન રૂ. 21,000.

(3) શિક્ષણ ભથ્થું (તેમને એક જ બાળક છે.) માસિક રૂ. 1,000.

(4) મનોરંજન ભથ્થું રૂ. 800 માસિક.

(5) તેમને કંપની દ્વારા રહેઠાણ માટે મકાનની સગવડ આપવામાં આવી
છે. જે અંગે કંપની માસિક રૂ. 10,000 ભાડું ચૂકવે છે. આ મકાનમાં
કંપનીએ રૂ. 2,50,000ની કિંમતના ગૃહ ઉપયોગી સાધનો વસાવેલ
છે. આ ઉપરાંત ભાડાનું ફર્નિચર વસાવેલ છે. આ અંગે કંપની માસિક
રૂ. 8,000 ફર્નિચરનું ભાડું ભરે છે.

- (6) માલિકે 1.8 ક્યુબિક કેપેસિટીની ક્ષમતાના એન્જિનની મોટરકાર (ડ્રાઈવરની સગવડ સહિત) આપેલ છે. આ ગાડીનો ઉપયોગ અંશતઃ ધંધા માટે અને અંશતઃ ખાનગી હેતુઓ માટે થાય છે. આ અંગેના બધા જ ખર્ચા માલિક ભોગવે છે.
- (7) માલિક દ્વારા મૂળ પગારના 14% પ્રમાણે તેમના માન્ય પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં ફાળો આપે છે.
- (8) તેમના પ્રોવિડન્ટ ફંડ ખાતામાં 7.75%ના દરે રૂ. 6,200 વ્યાજ જમા થયેલ છે.
- (9) તેમના પગારમાંથી નીચેની કપાતો કરવામાં આવેલ છે :
- (અ) વ્યવસાય વેરો રૂ. 2,400 વાર્ષિક
- (બ) વર્ષ દરમિયાન વધારે ચૂકવાયેલ કમિશનની વસૂલાત રૂ. 1,000.
- (ક) પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં કર્મચારીનો ફાળો મૂળ પગારના 10%.
- (ડ) મકાનની સગવડ અંગેની વસૂલાત (મૂળ પગારના 10%).

ઉપરની માહિતી પરથી આકારણી વર્ષ 2022-23 માટે શ્રી કેવલના કરપાત્ર પગારની ગણતરી કરો.

અથવા

- 3 (અ) (1) શ્રી મહેતા 24 વર્ષ અને 8 માસની નોકરી કરીને કોલેજમાંથી 10 તા. 11-09-2021ના રોજ નિવૃત્ત થયા છે. અગાઉના માલિક પાસેથી 10 વર્ષની નોકરી અંગે તેમને કોઈ ગ્રેજ્યુઈટી મળી નથી. નિવૃત્તિ સમયે તેમણે રૂ. 9,50,000ની ગ્રેજ્યુઈટી મેળવેલ છે. તા. 1-1-2021 પહેલા તેમને માસિક મૂળ પગાર રૂ. 40,000 લેખે મળતો હતો જે તા. 1-1-2021થી વધારીને રૂ. 45,000 કરવામાં આવ્યો હતો. આ ઉપરાંત તેમને મોંઘવારી ભથ્થા પેટે માસિક રૂ. 5,625 આપવામાં આવતા હતા જેનો સમાવેશ પ્રોવિડન્ટ ફંડ માટે પગારમાં કરવામાં આવતો હતો. (તા. 1-1-2021 પહેલા મોંઘવારી ભથ્થાનો દર રૂ. 5,000 હતો).

તેમને મળેલી કરમુક્ત અને કરપાત્ર ગ્રેજ્યુઈટીની રકમ શોધો.

- (2) પગારમાંથી બાદ મળતી કપાતો જણાવો.

(બ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

4

(1) ખાનગી કર્મચારી માટે મનોરંજન ભથ્થું વધુમાં વધુ રૂ. _____
કરમુક્ત છે.

(અ) રૂ. 5,000

(બ) રૂ. 15,000

(ક) રૂ. 10,000

(ડ) રૂ. 0

(2) શ્રી રોહિત 30 વર્ષ ખાનગી કંપનીમાં નોકરી કરીને નિવૃત્ત થયા. તેમણે
રૂ. 3,00,000નું કોમ્પ્યુટેડ પેન્શન મળ્યું. જે કુલ પેન્શનના 60% છે.
નિવૃત્તિ વખતે તેમને ગ્રેજ્યુઈટી મળી નથી. કોમ્પ્યુટેડ પેન્શનની કરપાત્ર
રકમ શોધો.

(અ) રૂ. 5,00,000

(બ) રૂ. 20,00,000

(ક) રૂ. 2,50,000

(ડ) રૂ. 1,20,000

(3) વિશિષ્ટ કર્મચારી થવા માટે નાણાં સ્વરૂપે મળેલ પગાર
રૂ. _____ થી વધુ હોવો જોઈએ.

(અ) રૂ. 1,50,000

(બ) રૂ. 75,000

(ક) રૂ. 50,000

(ડ) રૂ. 1,00,000

(4) નીચેના પૈકી કયું ભથ્થું સંપૂર્ણ કરપાત્ર છે ?

(અ) ઘરભાડા ભથ્થું

(બ) મોંઘવારી ભથ્થું

(ક) વિદેશ ભથ્થું

(ડ) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈ નહિ

4 (અ) પ્રજ્ઞા પટેલ બે મકાનોના માલિક છે. મકાનોને લગતી નીચેની માહિતી 14
પરથી આ. વ. 2022-23 માટે મકાન મિલકતની કરપાત્ર આવકની
ગણતરી કરો :

વિગત	મકાન - 1	મકાન - 2
મકાનનો વપરાશ	ધંધા માટે ભાડે	સ્વ-રહેઠાણ માટે
મ્યુનિસિપલ આકારણી મૂલ્ય	1,10,000	2,50,000
મળવાપાત્ર ભાડું	1,68,000	—
વ્યાજબી ભાડું	96,000	2,40,000
પ્રમાણિત ભાડું	75,000	2,60,000
સ્થાનિક કરવેરા :		
— માલિકે ચૂકવેલ	8,000	10,000
— ભાડુઆતે ચૂકવેલ	3,000	8,000
બાંધકામ પૂર્ણ થયાનું વર્ષ	2015-16	2017-18
મકાન બાંધકામ લોનનું વ્યાજ	30,000	50,000
મકાન સમારકામ લોનનું વ્યાજ	12,000	10,000
મકાન ખાલી રહ્યાનો સમય	2 માસ	—
વસુલ ન થઈ શકે એવું ભાડું	14,000	—
બાંધકામ સમય દરમ્યાનનું વ્યાજ	16,000	8,000
ભાડું ઉઘરાવવાનો ખર્ચ	2,000	—

અથવા

- 4 (અ) અવની પટેલની માલિકીના મકાનોને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે. 14
- જેને આધારે આ.વ. 2022-23 માટે મકાન મિલકતની કરપાત્ર આવક નક્કી કરો :

વિગત	મકાન - 1	મકાન - 2
(1) મ્યુનિસિપલ આકારણી મૂલ્ય	6,00,000	3,00,000
(2) વ્યાજબી ભાડું	5,00,000	4,20,000
(3) પ્રમાણિત ભાડું	5,50,000	—
(4) ખરેખર માસિક ભાડું	20,000	15,000
(5) માલિકે ચૂકવેલ ખર્ચ		
— જમીન મહેસૂલ	5,000	3,000
— મ્યુનિસિપલ કરવેરા	30,000	20,000
— ભાડુઆતની સવલત માટેનો કુલ ખર્ચ	36,000	—
(6) ચૂકવવાના બાકી મ્યુનિસિપલ કરવેરા	6,000	1,000
(7) વસૂલ ન થઈ શકે એવું ભાડું (માન્ય)	12,000	—
(8) 8%ની SBIની લોન (મકાન બાંધકામ માટે)	3,50,000	10,00,000
(9) બાંધકામ સમય દરમ્યાનનું વ્યાજ	50,000	80,000
(10) બાંધકામ પૂર્ણ થયાનું વર્ષ	2015-16	2018-19
(11) મકાન સમારકામ લોનનું વ્યાજ	35,000	12,000
(12) વપરાશનો હેતુ	રહેઠાણ માટે ભાડે	સ્વ-રહેઠાણ માટે

(બ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

3

(1) હાઉસિંગ લોનનું વ્યાજ બાદ મળે છે.

(અ) ખરેખર ચૂકવાય ત્યારે

(બ) ચૂકવવાપાત્ર થાય ત્યારે

(ક) અગાઉના બંને સંજોગે

(ડ) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈ નહિ

(2) ચાલુ આકારણી વર્ષ દરમ્યાન સ્વ-રહેઠાણના મકાનની ખરીદી માટે લીધેલ લોનના વ્યાજની કપાત અંગે વધુમાં વધુ રૂ. _____ બાદ થઈ શકે.

(અ) રૂ. 1,50,000

(બ) રૂ. 2,00,000

(ક) રૂ. 30,000

(ડ) રૂ. 5,00,000

(3) બાંધકામ પૂરું થયા પછીના કેટલા વર્ષોમાં મૂડીકૃત વ્યાજ મજરે મળે છે ?

(અ) 2 વર્ષ

(બ) 4 વર્ષ

(ક) 5 વર્ષ

(ડ) 10 વર્ષ

MAL-360-361 Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

December - 2022

Commercial Communication : Paper - CC-204
(New Course & Optional)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

(New Course)

- 1 (a) Explain the "Love of language", keeping in view the central character Franz in Alphonse Daudet's story "The Last Lesson". **18**

OR

- (b) Draw a character sketch of "The Washwoman". **18**
- 2 (a) Select suitable options related to Adjectives/ Adverbs from the following multiple choice questions : **10**
- (1) The classrooms are quite _____.
- (a) space (b) spacious
(c) spaciously (d) spaces
- (2) Indian culture is _____ by nature.
- (1) religion (2) religious
(3) religiously (4) religiose
- (3) _____ efforts have been made to accomplish the project.
- (a) Much (b) Many
(c) None (d) Few

(4) _____ girl was awarded a degree certificate.

- (a) All (b) Some
(c) Few (d) Each

(5) She is a veteran Novelist.

The underlined word is an adjective of _____.

- (a) Number (b) Quantity
(c) Quality (d) Distribution

(6) Arrange the items _____.

- (a) care (b) careful
(c) carefully (d) career

(7) She spoke _____ eloquently.

- (a) quite (b) quiet
(c) quit (d) quietly

(8) It was a _____ delightful function.

- (a) very (b) vary
(c) various (d) variously

(9) He behaved _____.

- (a) strange (b) strangely
(c) stranger (d) strangeness

(10) They seldom come here.

The underlined word is an adverb of _____.

- (a) Manner (b) Time
(c) Place (d) Number

(b) Select suitable forms of verbs from the following multiple choice questions :

- (1) One of my friends _____ an I.A.S. Officer.
 (a) is (b) am
 (c) are (d) have
- (2) The committee _____ five members.
 (a) have (b) has
 (c) are (d) having
- (3) Slow and steady _____ the race.
 (a) win (b) wins
 (c) winning (d) wince
- (4) The Manager and the secretary _____ been missing.
 (a) have (b) has
 (c) are (d) having
- (5) One of the rooms _____ open.
 (a) is (b) am
 (c) are (d) have
- (6) The woman with all her dogs _____ down my street.
 (a) walk (b) walks
 (c) walking (d) are walking
- (7) Either plans _____ acceptable.
 (a) is (b) are
 (c) am (d) have

3 (a) A newly recruited Government officer wants to open his savings Bank Account at Nationalized bank. On behalf of him draft a suitable letter to the Manager. 18

(b) On behalf of Prerak Shah, Advocate, draft a suitable letter requesting the Manager BOB, Prantij Branch to stop the Payment of one of his cheques. 18

4 (a) (i) Describe the Major Advantages of E-commerce. 10

OR

(ii) Enumerate the disadvantages of E-commerce. 10

(b) (i) Keeping in view the forthcoming winter Season, draft a bulk order to Action Woollen House, Ludhiana, Punjab for various Sizes of Woolen Sweaters of 'KASHMIR' brand. 7

OR

(ii) After placing an order, a leading tea Merchant finds that the quantity of "ASSAM TEA" ordered by him is sufficient in stock. On behalf of him draft an order cancellation letter. 7

(Optional)

- 1 A. Explain how the title of the short story, *The Gift of 'the Magi* is appropriate? 18

OR

- B. Describe the story *A Wrong Man in Worker's Paradise* in your words. 18

- 2 A. On behalf of Karmveer Joshi, draft a letter 17
to the Manager, Corporation Bank, Old Street,
Vadodara intimating about the loss of a debit
card and requesting to block the card.

OR

- B. Write a letter to the branch manager of 17
a bank complaining about two errors in your
passbook.

- 3 A. Define E-Commcrce and its advantages 18
and disadvantages in detail.

OR

- B. What is E-Governance ? Discuss objectives 18
and types of E-Governance in detail.

- 4 A. Read the following passage carefully and answer the questions given below :

8

Bansilal's train was late and it reached Mumbai a little after midnight. It was his first visit to the city, and he didn't know where to go. He thought he would go to a chawl where he would not have to pay rent, but he did not know how to find one at that hour. He asked a porter to get him a cheap room. The porter said that if Bansilal gave him three rupees, he would take him to one. But Bansilal waved him away and walked out of the station. He wandered through the streets and asked a number of people but could not find a room cheap enough for him. He sat down on a park bench to think of what he should do next. He was very tired and fell asleep on the bench. He woke up the next morning stiff in every limb -but he smiled when he realized that it was the cheapest night's lodging that he had ever had.

Questions :

1. Why did Bansilal think he would go to a chawl?
2. What did the porter say to Bansilal?
3. What did Bansilal do in the park?
4. Did he plan to sleep on the bench?

B. Rewrite the following sentences using the correct option : 9

1. _____ is an act of writing a date on a document later than the one on which it is made.
(Ante Date, Post Date, Wrong date)
2. _____ is written order or document from one bank to another bank to pay a specific amount to the person mentioned.
(Pay order, Book order, Written Order)
3. _____ is buying a security from one market and selling it in another market to make profit.
(Mortgage, Security Profit, Arbitrage)
4. _____ is a written understanding by a manufacturer or seller given to buyer.
(Warranty, Contract, Deal)
5. _____ is a statement issued by a bank to customer giving details of all transactions. (Authority statement, Bank statement, Currency statement)
6. _____ allow data tables to be rearranged in many ways for different views of the same data.
(Charts, Bookmarks, Pivotal)

7. _____ can be called a contract to indicate that although material points have been agreed, some points remain to be decided. (Ad Referendum contract, Treaty of transactions, Power of Attorney)
8. Under _____, the owner of immovable property pledges it as security to obtain loan. (Bank loan, Loan agreement, Mortgage)
9. _____ is an account in which an unlimited number of transactions are allowed by the bank. (Service credit account, Multicity account, Current account)
-

MAL-362

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

December - 2022

Cost Accounting - I : CE - 201 A

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (અ) પડતરના હિસાબોની વ્યાખ્યા આપી તેના હેતુઓ સમજાવો. 7
(બ) પડતરના હિસાબોના ફાયદાઓની ચર્ચા કરો. 7

અથવા

- 1 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : પડતરના મૂળતત્ત્વો. 7
(બ) ટૂંકનોંધ લખો : પડતરનું કાર્યાનુસાર વર્ગીકરણ. 7
(ક) નીચે દર્શાવેલા ઉદ્યોગોમાં પડતરની કઈ પદ્ધતિ ઉપયોગમાં લઈ શકાય તે 4

જણાવો :

- (1) રસ્તા વ્યવહાર
- (2) મકાન બાંધકામ
- (3) મોટરકાર ઉદ્યોગ
- (4) ઓઈલ રિફાઈનરી

- 2 (અ) નીચે આપેલી માહિતી પરથી રામ લિ.નું માર્ચ, 2021ના માસનું સ્ટોક 14
પત્રક 'ફિફો' પદ્ધતિથી તૈયાર કરો :

માર્ચ, 2021	વિગત	કિ.ગ્રા.	ભાવ (રૂ.)
1	ખરીદી	1,700	2.50
3	પૂરો પાડેલ માલ	1,000	-
6	પૂરો પાડેલ માલ પરત (તા. 3-3ના રોજ આપેલ માલ પૈકી)	100	-
7	ખરીદી	1,200	3.00
10	ખરીદી	500	3.80
12	પૂરો પાડેલ માલ	1,500	-
16	ખરીદી	2,000	2.55
21	પૂરો પાડેલ માલ	2,500	-
28	ખરીદી	200	3.75

તા. 31-3-2021ના રોજ સ્ટોકની ગણતરી કરતાં 20 કિ.ગ્રા.ની ઘટ માલૂમ પડી હતી.

અથવા

2 ટૂંકનોંધ લખો :

14

- (1) બિન કાર્ડ
- (2) માલસામાનનું 'અબક' વર્ગીકરણ

(બ) બહુવિધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો :

3

- (1) નીચેના પૈકી કયો દસ્તાવેજ ઉત્પાદન અંગે આપેલ માલસામાનની નોંધ માટે વપરાય છે ?
  - (અ) ખરીદ માંગણી પત્રક
  - (બ) માલ આવક પત્રક
  - (ક) માલસામાન માંગણી પત્રક
  - (ડ) ઉપરનામાંથી એકપણ નહિ
- (2) નીચેના પૈકી કઈ વસ્તુનો 'પ્રત્યક્ષ માલસામાન પડતર'માં સમાવેશ થતો નથી ?
  - (અ) તૈયાર કપડાં સીવવામાં વપરાતો દોરો
  - (બ) ફર્નિચર બનાવવામાં વપરાતું લાકડું
  - (ક) કાપડની મિલમાં વપરાતું રૂ
  - (ડ) સીંગતેલ બનાવવામાં વપરાતી મગફળી
- (3) કઈ પદ્ધતિમાં ઊંચી કિંમતવાળો માલ સૌપ્રથમ જાવક તરીકે મોકલવામાં આવે છે ?
  - (અ) ફિફો પદ્ધતિ
  - (બ) લિફો પદ્ધતિ
  - (ક) ડિફો પદ્ધતિ
  - (ડ) ભારિત સરેરાશ પદ્ધતિ

3 (અ) નીચે આપેલી માહિતી પરથી મજૂર ફેરબદલી દરની ગણતરી કરો :

14

- (1) છૂટા થયેલા કામદારોની પદ્ધતિ
- (2) પુનઃસ્થાપના પદ્ધતિ અને
- (3) સંયુક્ત પદ્ધતિ

વર્ષની શરૂઆતમાં કામદારોની સંખ્યા 500

વર્ષના અંતે કામદારોની સંખ્યા 700

વર્ષ દરમિયાન રાજીનામું આપી છૂટા થયેલા

કામદારોની સંખ્યા 40

વર્ષ દરમિયાન નિવૃત્ત થયેલા કામદારોની સંખ્યા

છૂટા કરેલા કામદારો 80

વર્ષ દરમિયાન નવા નિમાયેલા કામદારોની સંખ્યા

(જેમાં વિસ્તરણ યોજના હેઠળ નિમાયેલા 30 કામદારોનો

સમાવેશ થયેલો છે.) 120

અથવા

3 (અ) ટૂંકનોંધ લખો :

14

(1) હેલ્સી યોજના

(2) મજૂર ફેરબદલી દરનાં કારણો

(બ) બહુવિધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો :

3

(1) નીચે પૈકી કઈ વેતન પ્રથા વ્યક્તિગત પ્રોત્સાહક વેતન પ્રથા નથી ?

(અ) બિડો યોજના

(બ) ટેલરની ભિન્ન વેતન દર યોજના

(ક) મેરિકની વિવિધ વેતન દર યોજના

(ડ) સહભાગીદારી

(2) કામદારને દિવસ દરમિયાન અપાતી રિસેસનો સમય -

(અ) સામાન્ય અનુત્પાદક સમય છે.

(બ) અસામાન્ય અનુત્પાદક સમય છે.

(ક) અનુત્પાદક સમય ગણાતો નથી.

(ડ) ઉપરનામાંથી એકેય નહિ.

(3) જો સંચાલક કાર્યદક્ષ હોય તો મજૂર ફેરબદલી દર -

(અ) વધી શકે

(બ) શૂન્ય કરી શકાય

(ક) કોઈ અસર પડતી નથી

(ડ) ઘટાડી શકાય

4 (અ) એક કારખાનામાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો અ, બ અને ક તથા બે સેવા 14

વિભાગો મ અને ન છે. એક માસ દરમિયાન તેના કુલ ખર્ચ નીચે મુજબ છે :

વિગત	રકમ (રૂ.)
ભાડું અને વેરા	20,000
વિજળીબત્તી	480
કેન્ટીનનો ખર્ચ	1,800
વીમો	1,320
પરોક્ષ મજૂરી	1,300
પાવર	2,400
કામદાર રાજ્ય વીમા યોજનામાં ફાળો	650
કારખાનાના મેનેજરનો પગાર	2,400
ઘસારો	3,300

અન્ય માહિતી :

વિગત	અ	બ	ક	મ	ન
કામદારોની સંખ્યા	10	12	8	6	4
રોકેલ જગ્યા (ચો. વાર)	300	200	250	150	100
વીજળીના પોઈન્ટ	6	5	4	3	2
મીટર પ્રમાણે પાવરનો વપરાશ (યુનીટમાં)	400	600	200	—	—
યંત્રોની કિંમત (રૂ.)	30,000	20,000	15,000	500	500
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	2,250	2,000	1,450	600	200
મેનેજરે આપેલા સમયનું પ્રમાણ	5	5	4	1	1

પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી વિભાગવાર દર્શાવો.

જો સેવા વિભાગ મ અને નનો લાભ ઉત્પાદન વિભાગોને નીચે મુજબ મળતો હોય તો સેવા વિભાગની ફાળવણી ઉત્પાદન વિભાગ વચ્ચે કરી છેવટની ફાળવણી દર્શાવો.

વિગત	અ	બ	ક
વિભાગ મ	25%	35%	40%
વિભાગ ન	30%	40%	30%

અથવા

4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો :

14

- (1) પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પદ્ધતિના લાભો
- (2) મૂડી પર વ્યાજને પડતરમાં સમાવવાની વિરૂદ્ધની દલીલો.

(બ) બહુવિધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો :

4

- (1) જો અલગ મીટર ન આપેલું હોય તો, વીજળી ખર્ચ નીચેના પૈકી કઈ રીતે ફાળવાય ?
  - (અ) હોર્સ પાવરના આધારે
  - (બ) રોકેલી જગ્યાના આધારે
  - (ક) પ્રત્યક્ષ ખર્ચના આધારે
  - (ડ) પ્રત્યક્ષ માલસામાનના આધારે
- (2) નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ પણ પુનરાવર્તિત ફાળવણીની પદ્ધતિ છે ?
  - (અ) સરેરાશ પદ્ધતિ
  - (બ) આલેખ રજૂઆત પદ્ધતિ
  - (ક) પ્રયત્ન અને ભૂલની પદ્ધતિ
  - (ડ) પરોક્ષ પદ્ધતિ
- (3) પડતર હિસાબોમાં ડિલિવરી વાનના ખર્ચનો સમાવેશ _____ માં થાય છે.
  - (અ) કારખાના ખર્ચ
  - (બ) વહીવટી ખર્ચ
  - (ક) વેચાણ ખર્ચ
  - (ડ) એકપણ નહિ
- (4) સેવા વિભાગના ખર્ચની ફાળવણી કરવા માટે કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે ?
  - (અ) તુલના પદ્ધતિ
  - (બ) પ્રત્યક્ષ પદ્ધતિ
  - (ક) આલેખ રજૂઆત પદ્ધતિ
  - (ડ) લઘુત્તમ વર્ગ પદ્ધતિ

MAL-365

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

December - 2022

Corporate Accounting : CE - 202 - A

(Old & New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

1 (A) રાજેશ લિમિટેડનું તા. 31-12-2021ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 14

મૂડી-દેવાં	રૂ.	મિલકત-લેણાં	રૂ.
2000 ઈક્વિટી શેર, દરેક રૂ. 100ના પૂરા ભરાયેલા	2,00,000	પાઘડી જમીન-મકાન મશીનરી	30,000 70,000 1,00,000
1000, 12%ના પ્રેફરન્સ શેર, દરેક રૂ. 100ના પૂરા ભરાયેલા	1,00,000	10% ના પ્રોવિડન્ટ ફંડનાં રોકાણો (દાર્શનિક કિંમત રૂ. 80,000)	60,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ નફા-નુકસાન ખાતે (2021નો 50% કરવેરા બાદનો નફો)	30,000 60,000	કપૂર લિ.ના 12%ના ડિબેન્ચર (દાર્શનિક કિંમત રૂ. 50,000)	40,000
10%ના ડિબેન્ચર પ્રોવિડન્ટ ફંડ	1,00,000 60,000	સ્ટોક દેવાદારો	80,000 1,70,000
ચાલુ દેવાં	1,50,000	રોકડ સિલક અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચાં	20,000 1,30,000
	7,00,000		7,00,000

અન્ય વિગતો :

- (1) જમીન-મકાનની બજાર કિંમત, ચોપડે કિંમત કરતાં 50% વધુ હતી, જ્યારે મશીનરીની ચોપડે કિંમત, બજાર કરતાં 25% વધુ હતી.
- (2) અપેક્ષિત વળતરનો દર 8% હતો.
- (3) કંપનીનો 50% કરવેરા પહેલાંનો નફો, છેલ્લા ત્રણ વર્ષથી રૂ. 15,000 લેખે વધે છે.

ઉપરની વિગતો પરથી અધિક નફાથી ત્રણ ગણી પાઘડી ગણો.

અથવા

1

[Contd...

- (A) દિવ્ય લિમિટેડનો દૃષ્ટિ લિમિટેડમાં સમાવેશ કરવાનો છે. ખરીદ કિંમત નક્કી કરવામાં મહત્વના મુદ્દાઓમાં એક મુદ્દો દિવ્ય લિમિટેડના ધંધાની પાઘડી નક્કી કરવાનો છે. બે કંપનીઓએ એવું નક્કી કર્યું કે ચાર વર્ષના અધિક નફાની સરેરાશથી ચાર ગણી રકમ, પાઘડીની રકમ ગણવી એ રકમ તમે એકાઉન્ટન્ટ તરીકે મૂલ્યાંકન કરતાં જે ફેરફાર જરૂરી ગણો તેને આધીન છે.

દિવ્ય લિમિટેડના બે રિરેક્ટરો સમાવેશ થયા પછી દૃષ્ટિ લિમિટેડના રિરેક્ટરોના બોર્ડ પર નિમાશે. તેમની દરેક સેવાની કિંમત વાર્ષિક રૂ. 5,000 જેટલી હતી. (અને ભવિષ્યમાં પણ રહેશે) આવી સેવા માટે દિવ્ય લિ.ના નફા સામે કોઈ રકમ ઉધારવામાં આવી નથી. દિવ્ય લિ.ની વિગતો નીચે મુજબ છે :

	રૂ.
1000, 6%ના ક્યુ. પ્રેફ. શેર દરેક રૂ. 100નો	1,00,000
4000 ઈક્વિટી શેર દરેક રૂ. 100નો	4,00,000
નફા-નુકસાન ખાતું (જમા)	30,000
સામાન્ય અનામત	20,000
અન્ય દેવાં	46,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	4,000
છેલ્લા ચાર વર્ષનો કુલ નફો (50% લેખે આવકવેરાની જોગવાઈ કર્યા પહેલાં)	6,40,000
રોકાયેલી મૂડી પર સામાન્ય અપેક્ષિત દર	8%
આ ધંધામાં રોકાયેલી મૂડી પર જોખમનો દર	2%
અવાસ્તવિક મિલકતો કુલ મિલકતોના 10% હતી. જ્યારે કાયમી મિલકતો કુલ મિલકતોના 80% હતી. કાયમી મિલકતોની બજાર કિંમત તેની ચોપડે કિંમતથી 20% વધુ છે. જ્યારે ચાલુ મિલકતો રૂ. 6,000 જેટલી વધુ આંકવામાં આવેલી છે.	

- (B) બહુવિધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો :

4

- (1) નફામાં વધઘટ થતી હોય ત્યારે પાઘડીના મૂલ્યાંકન વખતે કયો નફો ધ્યાનમાં લેવાય છે ?
- (A) મૂડીકૃત નફો (B) ભારિત સરેરાશ નફો
(C) અધિક નફો (D) સાદો સરેરાશ નફો
- (2) નીચેની સંસ્થા પૈકી પાઘડી કોને ન હોઈ શકે ?
- (A) બી. એસ. શાહ પ્રકાશન
(B) રેપિડ ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની
(C) ડો. શાહનું ખાનગી નર્સિંગ હોમ
(D) જાહેર લાયબ્રેરી

(3) પાઘડીના મૂલ્યાંકન માટે રોકાયેલી મૂડીની ગણતરી કરતી વખતે નીચેનામાંથી કઈ વિગત ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ?

- (A) કારીગર અકસ્માત વળતર ફંડ
(B) પ્રાથમિક ખર્ચ
(C) કારીગર નફાભાગ ભંડોળ
(D) આમાં એક પણ નહિ

(4) જ્યારે કંપનીનો નફો સતત વધતો જતો હોય ત્યારે પાઘડીના મૂલ્યાંકન માટે કયો નફો ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ?

- (A) સાદો સરેરાશ નફો (B) મૂડી નફો
(C) મહેસૂલી નફો (D) ભારિત સરેરાશ નફો

2 (A) જય-અજય કંપની લિ.ના તા. 31-3-2021ના રોજના નીચે આપેલા 14 પાકા સરવૈયા અને માહિતી પરથી તેના ધંધાની પાઘડીનું મૂલ્યાંકન કરો અને શેરની આંતરિક કિંમત શોધો :

મૂડી-દેવાં	રૂ.	મિલકત-લેણાં	રૂ.
ઈક્વિટી શેર દરેક		જમીન-મકાન	20,00,000
રૂ. 100નો એવા પૂર્ણ ભરપાઈ	10,00,000	ફર્નિચર	2,00,000
ઈક્વિટી શેર દરેક		મશીનરી	20,00,000
રૂ. 100નો એવા,		પાઘડી	1,80,000
શેરદીઠ રૂ. 50 ભરપાઈ	10,00,000	10%ની સરકારી જામીનગીરીઓ	2,00,000
9% ના પ્રેફરન્સ શેર દરેક રૂ. 100નો એવા	10,00,000	પ્રાથમિક ખર્ચાં	20,000
સામાન્ય અનામત	6,00,000	સ્ટોક	2,00,000
12%ના ડિબેન્ચર	10,00,000	દેવાદારો	4,00,000
લેણદારો	75,000	રોકડ સિલક	50,000
દેવીહૂંડી	25,000	બેન્ક સિલક	1,50,000
કરવેરાની જોગવાઈ	4,00,000		
સૂચિત ડિવિડન્ડ :			
ઈક્વિટી : 2,10,000			
પ્રેફરન્સ : 90,000	3,00,000		
	54,00,000		54,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) જમીન-મકાનની ચોપડે કિંમત, બજાર કિંમતના 50% છે. જમીન-મકાનની બજાર કિંમત ધ્યાનમાં લેવાની છે. બાકીની મિલકતોની ચોપડે કિંમત ધ્યાનમાં લેવી.

- (2) 2019-2020 સુધીની આવકવેરાની આકારણી પૂરી થયેલી છે. અને તે અંગે કોઈ જવાબદારી બાકી નથી. કરવેરાની જોગવાઈ ચાલુ વર્ષે નફાના 50% લેખે કરવામાં આવેલ છે.
- (3) છેલ્લાં ત્રણ વર્ષથી કંપનીનો કરવેરા પહેલાંનો નફો દર વર્ષે રૂ. 1,20,000 જેટલો વધે છે.
- (4) 30% રિવિડન્ડ આપતા શેરની બજાર કિંમત તેની ભરપાઈ થયેલ રકમ કરતાં ત્રણ ગણી છે.
- (5) પાઘડીનું મૂલ્ય અધિક નફાની બે વર્ષની ખરીદી જેટલું ગણો.

અથવા

(A) તા. 31-3-2021ના રોજનું દિવ્ય લિ.નું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 14

મૂડી-દેવાં	રૂ.	મિલકત-લેણાં	રૂ.
રૂ. 100નો એક એવા પૂર્ણ ભરપાઈ ઈક્વિટી શેર 3000, 10%ના પ્રેફ. શેર દરેક રૂ. 100નો એવા	8,00,000	જમીન અને મકાન : 6,00,000 - ઘસારો : <u>60,000</u>	5,40,000
સામાન્ય અનામત નફા-નુકસાન ખાતું 13%ના રિબેન્ચર લેણદારો	3,00,000	પ્લાન્ટ અને મશીનરી : 7,60,000 - ઘસારો : <u>1,00,000</u>	6,60,000
દેવીહૂંડી બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	1,50,000	અન્ય કાયમી મિલકતો : 1,00,000 - ઘસારો : <u>25,000</u>	75,000
	60,000	પાઘડી	50,000
	2,50,000	ગૌણ કંપનીના શેરમાં રોકાણો : 30,000	
	70,000	જીતેન્દ્ર લિ.ના 10%ના રિબેન્ચર : (દાર્શનિક કિંમત રૂ. 1,00,000 વ્યાજ કર પાત્ર છે.) <u>90,000</u>	1,20,000
	10,000	પ્રાથમિક ખર્ચા સ્ટોક	9,000
	30,000	દેવાદારો : 1,10,000 - ઘા. અનામત : <u>5,000</u>	80,000
		રોકડ સિલક	1,05,000
			31,000
	16,70,000		16,70,000

વધારાની માહિતી :

- (1) જમીન અને મકાનની ઘસારા બાદ કિંમતમાં રૂ. 1,49,000ની વૃદ્ધિ થઈ છે.
- (2) પ્લાન્ટ અને મશીનરીની હાલની બજારકિંમત રૂ. 7,00,000 છે.
- (3) કંપનીનો સરેરાશ વાર્ષિક નફો(50% ના દરે વેરો ગણ્યા પહેલાં) રૂ. 3,60,000 છે.
- (4) આ પ્રકારના ધંધામાં રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો અપેક્ષિત દર 10% ગણાય છે.
- (5) કંપનીની પાઘડીની કિંમત તેના અધિક નફાની બે વર્ષની ખરીદીના આધારે ગણવાની છે.

ઉપરની વિગતો ઉપરથી કંપનીના ઈક્વિટી શેરની 'વાજબી કિંમત' શોધો.

(B) બહુવિધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો :

3

- (1) જો એક કંપનીના ઈક્વિટી શેરની વાજબી કિંમત રૂ. 450 હોય અને બજાર કિંમત રૂ. 420 હોય, તો તેની આંતરિક કિંમત _____ હશે.
(A) રૂ. 435 (B) રૂ. 480
(C) રૂ. 660 (D) રૂ. 645
- (2) ચોખ્ખી મિલકતો ગણતાં મિલકતોની _____ ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.
(A) ચોપડે કિંમત (B) ઉપજી શકે તેવી કિંમત
(C) મૂળ કિંમત (D) પડતર કિંમત
- (3) કંપની શેરની કઈ કિંમત પર ડિવિડન્ડ આપે છે ?
(A) બજાર કિંમત (B) મૂળ કિંમત
(C) વાજબી કિંમત (D) આંતરિક કિંમત

3 (A) વાણિજ્ય બેન્કનું નફા-નુકસાન ખાતું અને પાકા સરવૈયાના નવા સુધારેલ ફોર્મ્સના નમૂના આપો. (પરિશિષ્ટ સહિત) 14

અથવા

(A) યશ બેન્ક લિ.ના ચોપડામાંથી તા. 31-3-2022ના રોજ નીચેની બાકીઓ મેળવવામાં આવેલ છે : 14

વિગત	રૂ.
કમાયેલ વ્યાજ	2,20,000
અન્ય આવકો	40,000
ખર્ચેલ વ્યાજ	1,00,000
સંચાલનના ખર્ચા	70,000

મૂડી	50,000
અનામત અને વધારો	40,000
થાપણો (ડિપોઝિટ્સ)	3,00,000
ઉછીનાં નાણાં	20,000
અન્ય જવાબદારીઓ અને જોગવાઈઓ	30,000
રોકડ અને રિઝર્વ બેન્ક પાસે સિલક	50,000
અન્ય બેન્કો પાસે સિલક	30,000
રોકાણો	40,000
ધિરાણ	3,60,000
કાયમી મિલકતો	40,000
અન્ય મિલકતો	10,000

વધારાની માહિતી :

નીચે મુજબની જોગવાઈઓ કરવી :

(અ) ધિરાણ ઉપર શકમંદ લેણાં માટે :

- રૂ. 8,000ની ગુમાવેલ મિલકતો ઉપર 100% લેખે
- રૂ. 20,000ની કમ પ્રમાણભૂત મિલકતો ઉપર 10% લેખે

(બ) કરવેરા માટે જોગવાઈ રૂ. 20,000.

(ક) જરૂરી કાયદા મુજબનું અનામત

ઉપરોક્ત માહિતીને આધારે બેન્કિંગ કાયદા - 1949 મુજબ ફોર્મ 'બ' મુજબ નફા-નુકસાન ખાતું અને ફોર્મ 'અ' મુજબ પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

(B) બહુવિધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો :

4

(1) બેન્કિંગ રેગ્યુલેશન એક્ટ પ્રમાણે દર વર્ષે બેન્કે પોતાના નફામાંથી _____ જેટલી રકમ અનામત ભંડોળ ખાતે લઈ જવી જોઈએ.

(A) 10%	(B) 20%
(C) 25%	(D) 5%

(2) જાહેર હિતમાં રિઝર્વ બેન્કે સૂચવેલા સ્પેશિયલ ઓડિટ અંગેનો ખર્ચ કોણે ભોગવવાનો હોય છે ?

- (A) રિઝર્વ બેન્કે
- (B) સેન્ટ્રલ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાએ
- (C) બેન્કિંગ કંપનીએ
- (D) ભારત સરકારે

(3) બેન્કોએ વિશ્વવ્યાપી લોન પોર્ટફોલિયોને આધારે સ્ટાન્ડર્ડ મિલકત પર કેટલા ટકા લેખે જોગવાઈ કરવામાં આવે છે ?

- (A) 0.75% (B) 0.25%
(C) 0.65% (D) 0.85%

(4) વટાવેલી હૂંડીઓના વળતર ખાતાની શરૂઆતની બાકી _____.

- (A) જમા બાકી હોય છે.
(B) જમા કે ઉધાર કોઈ પણ હોઈ શકે.
(C) ઉધાર બાકી હોય છે.
(D) ઉપરના ત્રણેયમાંથી એક પણ નહિ

4 (A) હેતલ લિમિટેડનું તા. 31-12-2021ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે છે :

14

મૂડી-દેવાં	રૂ.	મિલકત-લેણાં	રૂ.
રૂ. 100નો એક એવા 2500 ઈક્વિટી શેર, શેરદીઠ રૂ. 75 ભરપાઈ	1,87,500	પેટન્ટ્સ જમીન-મકાન પ્લાન્ટ અને મશીનરી	1,00,000 2,50,000 6,25,000
રૂ. 100નો એક એવા 7500 ઈક્વિટી શેર શેરદીઠ રૂ. 60 ભરપાઈ	4,50,000	નફા-નુક્સાન ખાતું સ્ટોક દેવાદારો રોકડ	3,00,000 1,37,500 2,75,000 75,000
રૂ. 100નો એક એવા 6%ના 5000 પૂરા ભરપાઈ પ્રેફરન્સ શેર	5,00,000		
5%ના ગીરો ડિબેન્ચર જમીન-મકાનના તારણ પર ગીરો લોન	2,50,000 1,25,000		
લેણદારો	2,00,000		
ચૂકવવાનું બાકી ડિબેન્ચર વ્યાજ	12,500		
પસંદગીના લેણદારો	37,500		
	17,62,500		17,62,500

[Contd...

લિક્વિડેટરને મિલકત વેચાણની ઉપજના 3% લેખે અને પસંદગી સિવાયના બિનસલામત લેણદારોને ચૂકવેલ રકમના 2% લેખે વેતન આપવાનું છે. મિલકતોના નીચે પ્રમાણે ઉપજ્યા :

	રૂ.
જમીન-મકાન	3,00,000
સ્ટોક	1,50,000
પ્લાન્ટ અને મશીનરી	5,00,000
દેવાદારો	2,00,000
પેટન્ટ્સ	75,000

વિસર્જન ખર્ચ રૂ. 27,250 થયો. પ્રેફરન્સ શેર પર છેલ્લાં 2 વર્ષનું ડિવિડન્ડ ચૂકવવાનું બાકી છે. લિક્વિડેટરનું છેવટનું આવક-જાવકનું પત્રક બનાવો.

અથવા

- (A) ટૂંકનોંધ લખો : 14
- બિનસલામત લેણદારો
  - કંપનીધારા મુજબ પસંદગીના લેણદારો
  - લિક્વિડેટરનું આવક-જાવકનું પત્રક
- (B) બહુવિધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો : 3
- નીચેનામાંથી કયા લેણદારોનો સમાવેશ બિનસલામત લેણદારોમાં થતો નથી ?
    - બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ
    - બાકી ડિરેક્ટર ફી
    - કર્મચારી પ્રોવિડન્ટ ફંડ
    - લેણદારો
  - લિક્વિડેટર પાસે લેણદારોને ચૂકવવા પાત્ર રૂ. 2,10,000 છે. લિક્વિડેટર લેણદારોને ચૂકવેલ રકમ પર 5% મહેનતાણું મેળવવા હક્કદાર છે. ત્યારે મહેનતાણું કેટલું હોય ?

(A) રૂ. 10,000	(B) રૂ. 9,500
(C) રૂ. 12,000	(D) રૂ. 10,500
  - જો કંપની સ્વૈચ્છિક વિસર્જન કરવાનો ખાસ ઠરાવ કરે ત્યારે સ્વૈચ્છિક વિસર્જનનો નિર્ણય કયા પછી ઠરાવ પસાર થવાના કેટલા દિવસમાં નોટિસ આપવી જોઈએ ?

(A) 5 દિવસ	(B) 10 દિવસ
(C) 14 દિવસ	(D) 30 દિવસ

MAL-371

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) Examination

December - 2022

Secretarial Practice : SE-201-D

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નની સામે માર્ક્સ આપેલા છે.

- 1 (અ) ઓર્ડિનરી શેર વિગતે સમજાવો. 7
(બ) પ્રેફરન્સ શેરના પ્રકારો સમજાવો. 7

અથવા

- 1 (અ) શેર પ્રમાણપત્રનો નમૂનો આપો. 7
(બ) ઓર્ડિનરી શેર અને પ્રેફરન્સ શેર વચ્ચેનો તફાવત આપો. 7
(ક) સ્વેટ ઈક્વિટી શેર સમજાવો. 4

- 2 (અ) કંપની સેક્રેટરીના હક્કો અને જવાબદારીઓ સમજાવો. 7
(બ) કંપની સેક્રેટરીની કાયદેસરની ફરજો સમજાવો. 7

અથવા

- 2 (અ) કંપની સેક્રેટરીની સામાન્ય ફરજો સમજાવો. 7
(બ) કંપની એક્ટ 2013 હેઠળ કંપની સેક્રેટરીની ભૂમિકા ચર્ચો. 7
(ક) કંપની સેક્રેટરીનું વાસ્તવિક સ્થાન સમજાવો. 3

- 3 (અ) જામીનગીરી કાયદા હેઠળ કંપની સેક્રેટરીની રીતરસમો સમજાવો. 7
(બ) મૂડીબજારમાં મધ્યસ્થીઓનું ઓડિટ સમજાવો. 7

અથવા

- 3 (અ) વ્યવસાય સંદર્ભમાં કંપની સેક્રેટરીની રીતરસમો સમજાવો. 7
(બ) સેવાકાર સંદર્ભે કંપની સેક્રેટરીની રીતરસમ સમજાવો. 7
(ક) ભાગીદારી ધારો 2009 હેઠળ કંપની સેક્રેટરીની ભૂમિકા ચર્ચો. 4

- 4 (અ) ભાવપત્રક મંગાવવા અંગેનો પત્ર લખો. 7
(બ) વ્યાપારિક પૂછપરછ અંગેનો પત્ર લખો. 7

અથવા

- 4 (અ) પૂછપરછના પત્રો લખવા માટે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો સમજાવો. 7
(બ) ઓર્ડર આપતો પત્ર લખો. 7
(ક) ભાવપત્રક અમાન્ય કરતો પત્ર લખો. 3